

İlk Teleskobum

Çoğumuzun bir çocukluk hayali vardır. Ne var ki insanların büyük çoğunluğu için bu bir hayal olarak kalır. Bu yazı bir hayalini gerçekleştiren özel bir insanla, Nurcan Örtügen Gök ile ilgili. Nurcan Hanım bugün kendi teleskobunu yapmakla kalmayıp atölyesinde yaptığı teleskopları devlet okullarına hediye ediyor. Hedefi her ilde en az bir okula bir teleskop sağlamak. Onu çocukluk hayalinden buraya getiren olayları konuşmak üzere kendisini ziyaret ettik. Bize atölyesinin kapılarını açtı, öyküsünü anlattı.

Nurcan hanım birçoğumuz gibi çocukken astronot olmak istemiş. Ne var ki onu yönlendiren kimse olmadığı için astronot yetiştiren bir bölüm olmadığını üniversite zamanı geldiğinde öğrenmiş. Hava Harp Okulu'nu da iki puanla kaçırınca üniversitede istatistik okumuş ve işletme yüksek lisansı yapmış. Bundan sonra bir şirkette bilgi işlem bölümünde proje yöneticisi olarak çalışmış. Ama çocukluk hayalini kaybetmemiş. Astronot olamasa da hep merak ettiği gökyüzünü daha yakından inceleyebilmek için bir teleskop almış. Ama deneyimsiz olduğundan onu da pek kullanamamış.

Nurcan hanımın televizyonda izlediği *Ekim Düşü* (*October Sky*) adlı film çocukluk hayallerini yeniden canlandırmış. Gerçek bir yaşam öyküsünü konu alan bu filmin kahramanı olan gencin yaşadığı kasabada baba mesleği olan madencilik yapmak dışında bir seçenek yoktur. 1957 yılının Ekim'inde Sputnik uzaya fırlatıldığında Homer Hickam adlı bu genç roketlere büyük ilgi duymaya başlar. Üç arkadaşını da yanına alarak bazı denemeler yapar. Elbette yaşadığı kasabadaki herkes bunun bir saçmalık olduğunu düşünmektedir. Sadece bir lise öğretmeni onların çabalarına ve emeklerine saygı gösterir. Öykünün devamı uzun, ama bu merak Homer'i sonunda havacılık ve uzay mühendisi olarak NASA'ya kadar taşır.

İşte Nurcan hanım bu filmi seyrettikten sonra "ben teleskop yapacağım" demiş ve araştırmaya başlamış. Ülkemizde bu işe gönül vermiş bir grup amatörden oluşan ATM-Türk adlı topluluğa ulaşmış. İlgisi burada karşılıksız kalmamış. Edindiği bilgiler ve malzemelerle ayna yapımına başlamış. Tam da bu sırada (2009 yazında) İstanbul Kültür Üniversitesi 2. Amatör Teleskop Yapımı Çalıştay'ından haberdar olmuş. Ama çalıştığı için yaklaşık 10 gün sürecek olan bu çalışmaya katılamamış. O sırada şirketin genel müdürü onu çağırarak işten çıkarıldığını söylemiş (o dönem şirketten çok sayıda kişi çıkarılmış). İşte bu Nurcan hanım için dönüm noktası olmuş. Teleskop yapım çalışmasına son anda başvurmuş ve kabul edilmiş.

Çalıştayda yaptığı teleskobun ardından evde bir teleskop daha yapmış. Çalıştayda edindiği bilgilerin yanı sıra eşiyile birlikte satın aldıkları teleskopları söküp inceleyerek nasıl yapıldıklarını incelemişler. Bunun sonucunda tasarımı kendilerine göre uyarlamışlar. Hâlâ da en ideal tasarımı bulmak için uğraşıyorlar. Gözmerceği gibi parçalar yapımı kolay olmadığından ancak sanayide yapılıyor.

"İlk Teleskobum" projesi, Nurcan hanımın evindeki iki teleskobun kendisi için fazla olduğunu düşünerek, teleskoplardan birini bir okula bağışlamaya karar vermesiyle başlamış. Teleskop hediye edeceğini sosyal medyada duyurduğunda hiç tanımadığı insanlardan internet sitesinin hazırlanması, logonun çizimi gibi konularda yardım gelmiş. En önemli yardımcısının eşi olduğunu da belirtiyor. Teleskobu hediye edeceği okulu seçebilmek için İstanbul'da bir resim yarışması düzenlemiş. İlk teleskobu hediye ettikten sonra bununla yetinmeyip İstanbul, Kilis, Balıkesir, Kırklareli, Nevşehir, Adana, Aydın'daki okullara toplam 10 teleskop yapıp hediye etmiş. Bir tanesini de bu ay içinde Tokat'taki bir okula verecek.

Teleskopların ilki bir yarışma sonucunda seçilen bir okula verilmiş olsa da, diğerleri İl Millî Eğitim Müdürlükleri'nin seçtiği okullara verilmiş. Nurcan hanımın belirttiğine göre bu konudaki tek koşul teleskobun bu konuya ilgili bir öğretmene teslim edilmesi. Teleskoplar teslim edilirken okullar kapsamında sunumlar ve gökyüzü gözlemlerinden oluşan çeşitli etkinlikler de düzenleniyor. Bu etkinliklerde bazı gökbilimciler ve gökbilim öğrencileri de Nurcan anıma destek oluyor.

Yazının başında da belirttiğimiz üzere Nurcan Örtügen Gök'ün projesinin tamamlanması için 81 ilin tamamının birer teleskoba kavuşması gerekiyor. Proje sponsorluklarla yürüyor. İş gücü bedava (!) olsa da teleskop parçalarının temini için sponsorların desteğine ihtiyaç var. Nurcan hanım bu projeden maddi bir gelir beklemediğini, bu işten elde ettiği manevi kazancın çok daha değerli olduğunu düşünüyor. Bunu anlayabilmek için teleskopların hediye edildiği okullardaki öğretmenlerin ve öğrencilerin mutluluğuna tanık olmak gerektiğini vurguluyor.

Tüm bu çabalara karşın projenin devam etmesi, yani diğer illerdeki okullara hediye edilecek teleskopların yapılabilmesi için maddi destek gerekiyor. Nurcan hanım bu desteği başta özel şirketler olmak üzere çeşitli sponsorlardan almak için uğraşiyor. Ancak bu da kolay bir süreç değil. Her bir başvuru için ayrı ayrı proje dosyalarının hazırlanması ve sunulması gerekiyor. Bu işe de neredeyse teleskop yapımına harcadığı kadar zaman ayırması gerekiyor. Ne var ki çok güzel bir sosyal sorumluluk projesi olabilecek bu çalışmaya destek verenlerin sayısı pek az.

Nurcan Hanım'ın 81 ile birer teleskop hediye etmek dışında cezaevlerinde teleskop yapım atölyeleri kurmak gibi bir projesi daha var. Özellikle cezaevlerindeki kadınlara hem böyle bir beceri hem de gelir elde edebilecekleri bir beceri kazandırmak istiyor. Bu konuda sponsor arayışı devam ediyor. Bu arayış sırasında projeye olan ilginin kaybolmaması için "Çocukluk Hayalim" diye bir yarışma düzenlemiş ve beklediğinin çok üzerinde, 5000'in üzerinde başvuru olmuş. Özellikle Samsundan ve Tokat'tan çok büyük ilgi görmüş. Projenin hiç beklemediği şekilde bu kadar ilgi çekmesi nedeniyle başlangıçta ödül olarak vermeyi düşündüğü 5,4 inç (11,4 cm) çaplı teleskop yerine 6 inçlik bir teleskop yapmaya karar vermiş.

Tamamen kişisel özveriyle yürütülen bu projenin hak ettiği desteği göreceğini umuyor ve Nurcan hanımın ifadesiyle "her ilde en az bir tane delikli boru" görmeyi diliyoruz.